

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Csernyánszky Lajos ügyvéd (1064 Budapest, Izabella utca 82. III/24., 1385 Bp. Pf. 876.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Jogi Képviselési Főosztály (1363 Budapest, Pf. 24., ügyintéző: dr. Révész dr. Galántai Jolán osztályvezető) által képviselt Fővárosi Bíróság (1055 Budapest, Markó utca 27.) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Nógrád Megyei Bíróság 2008. január 9. napján kelt 19.P.20.641/2007/31. számú ítélete ellen a felperes által 32. és 35. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében 1.865.738 forint vagyoni kár, ezen összeg után 2002. március 21. napjától járó törvényes mértékű kamat és 500.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest bírósági jogkörben okozott kártérítés címén. Álláspontja szerint a fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése iránt indított munkaügyi perében az alperes az általa hozott 55.Mf.29.251/2001/14. számú részítéletével megsértette a tisztességes eljáráshoz fűződő jogait, jóhírnevét, mert a részítélet rendelkező részével ellentétesen az indokolásban a fegyelmi vétségek elkövetésével kapcsolatban valótlán és szükségtelen megállapításokat tett, amellyel szakmailag és erkölcsileg tönkretette, és az eljárást szükségtelenül elhúzta. Ez volt az oka annak is, hogy - a kijelölés folytán - a Pest Megyei Munkaügyi Bíróságon befejezett ügyben a bíróság 12 havi felmentési idő helyett csak 5 hónapra ítélte meg számára átlagkeresetet. Ezért 7 hónapra átlagkeresetének megfelelő összeget érvényesített kártérítés címén.

A tisztességes eljáráshoz fűződő jogainak megsértése körében arra hivatkozott, hogy a bíróság nem foglalkozott azon védekezésével, amely szerint a fegyelmi eljárás megindításakor nem közölték vele, milyen kötelezettségszegésekért akarják felelősségre vonni. Nem mondta ki, hogy ezzel az alperes megsértette a Kjt. előírásait és a védekezéshez való jogát is. Mivel ez az ügy szempontjából döntő jelentőségű lett volna, megsértette az indokolt döntéshez való jogát is. Sérelmezte továbbá, hogy a bíróság kérése ellenére nem tisztázta az általa vezetett szervezet pénzügyi gazdálkodásáért való felelősség jogszabályi alapját, és nem értékelte a K. Gy. részére 1997. szeptember 18-án készített feljegyzést, amely azt bizonyította volna, hogy a miniszter a fegyelmi eljáráshoz nem járult hozzá. Nem vette figyelembe a Budapesti V. Kerületi Ügyészség B.5006/1999/23-I. számú határozatában foglaltakat sem, amely megállapította, hogy a pénzügyi számviteli munkáért nem ő volt felelős. Kifogásolta, hogy az alperes a peres felek közötti kiegyensúlyozott elbánást nem biztosította, a bizonyítékokból kiemelte a jogszerűtlen SZMSZ-t, amely ellentmond minden más szabályozásnak. Sérelmezte azt is, hogy a bíróság megsértette az ártatlanság vélelméhez fűződő jogát, amikor egyetértését fejezte ki azzal a fegyelmi határozattal, amelyet hatályon kívül helyezett.

Az alperes a kereset elutasítását kérte és perköltséggé utazási költségének megtérítését. Kifejtette, hogy a felperesi kereset jogalapja csak a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése lehet. Ehhez a felperesnek kell bizonyítani a különös feltételek mellett az alperes jogellenes magatartását, a kár bekövetkezését, valamint a jogellenes magatartás és a kár közötti okozati összefüggés fennállását. Az alperes jogellenes magatartást nem tanúsított, az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást lefolytatta és a Pp. szabályai szerint hozta meg határozatát. A Fővárosi Bíróság a per iratait ismertette, ezek között a Fővárosi Főügyészség határozata is ismertetésre került. Megalapozatlan, hogy részitéletében a peradatokat nem vette volna figyelembe, és indokolási kötelezettségének is eleget tett. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy a részitélet rendelkező része és indokolása ne lenne összhangban. A rendelkező rész és az indokolás egy egység, amelynek anyagi jogereje van. Az ítélt dolog tárgya a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtés is. Az ítélet anyagi jogereje kizárja, hogy a jogerős megállapításokat később bárki vitássá tegye, az 1997. évi LXVI. törvény 2. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a bíróság a jogvitában véglegesen dönt. A bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben a követelés alapja nem lehet a döntés jogellenességére történő hivatkozás. A jogellenes magatartás hiánya mellett hivatkozott az okozati összefüggés hiányára is, álláspontja szerint a kár a felperes saját jogszerűtlen magatartásának következménye.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 10.000 forint perköltséget. Kötelezte a felperest, hogy 141.944 forint eljárási illetéket fizessen meg az államnak külön felhívásra.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a munkaügyi bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, amelyet a másodfokú bíróság kiegészített és részítéletében valamennyi bizonyítékot értékelt. Nem felel meg a valóságnak az a felperesi állítás, hogy a bíróságok ne foglalkoztak volna a fegyelmi eljárás szabályszerű megindításával, annak közlésével, hogy milyen kötelezettségszegésekért kívánják a felperest felelősségre vonni. Az elsőfokú ítélet megállapította, hogy a rektor 1997. október 14-én rendelte el a fegyelmi eljárást, a miniszter előzetes egyetértésével. A határozat indokolása tartalmazza, hogy a fegyelmi eljárás elrendelésére az ellenőrzési jegyzőkönyvben rögzített hiányosságok adnak alapot, amely szerint alapos a gyanú, hogy a felperes munkája során megsértette a pénzügyi, számviteli és gazdálkodási szabályokat. Ezen iratot a felperesnek ajánlott küldeményként megküldték. Korábban a felperes az ellenőrzési jegyzőkönyvet is megkapta, arra részletesen ki is fejtette álláspontját. A fegyelmi tárgyaláson a vizsgálóbiztos felolvasta a jelentését, arra a felperes nyilatkozott. Nem felel meg tehát a valóságnak, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget. A bíróságok nem hagyták figyelmen kívül a „K. Gy. Miniszter Úrnak” címzett iratot sem, annak tartalmát úgy értékelték, hogy azzal a fegyelmi eljáráshoz hozzájárult. Az sem felel meg a valóságnak, hogy a bíróságok ne vizsgálták volna a pénzügyi gazdálkodásért való felelősség kérdését, illetve abból jogszerűtlenül emelték volna ki az SZMSZ-t. A másodfokú bíróság ítéletének 9. oldala részletesen felsorolja, hogy milyen rendelkezések alapján állapították meg a felperes, mint a gazdálkodásért felelős intézményvezető felelősségét. Az ártatlanság vélelme büntetőjogi kategória, a felperes esetében pedig polgári, munkaügyi szabályokat kellett a bíróságoknak alkalmazni, ennek során a fegyelmi határozatot mind alaki, mind tartalmi szempontból vizsgálni kellett. A fegyelmi határozatot alaki okból helyezte ugyan a bíróság hatályon kívül, de ez nem zárja ki a tartalmi okok vizsgálatát, sőt ez a bíróságok kötelezettsége volt. Mindezek alapján megállapította, hogy az alperes a felperes eljárási jogait nem sértette meg, indokolási kötelezettségének is eleget tett. A másodfokú határozat nem eredményezte a felperes perének elhúzódását, az elszámolás érdekében a megismételt eljárás szükségszerű volt. Utalt arra is, valószínűleg az a felperesi állítás, hogy a másodfokú ítélet indoklása miatt ne tudott volna elhelyezkedni, mert képzettsége alapján az elhelyezkedésre a védelmi igazgatáson kívül reális lehetősége lett volna. Az elsőfokú bíróság ezért a felperes keresetét jogellenes magatartás hiányában a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése, valamint 339. §-ának (1) bekezdése alapján elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes marasztalását keresete szerint kérte. Fenntartotta azon álláspontját, hogy a miniszter előre utasításba adta a fegyelmi eljárás lefolytatását, meghatározva ezzel annak végeredményét is. A vádakát csak a fegyelmi tárgyaláson közölték, nem biztosították a védekezéshez való jogát, és bár a Fővárosi Bíróság a felperes javára ítélt, a döntés - az indoklás jogszerűtlensége folytán - nem biztosította a felperes teljes anyagi és erkölcsi kárpótlását. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem tartalmazza a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésében írt feltétel megvalósulását, azt a tényt, hogy a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, másrészt azt, hogy a felperes nem a jogerős

döntést vitatja, holott az elsőfokú bíróság munkájának eredményeként ez a két feltétel tisztázódott. Sérelmezte, hogy az ítélet ismerteti az öt fegyelmi vádpontot, ezzel megalapozva a felperes vétkességének tényét, holott ez időszerűtlen és jogszerűtlen. Álláspontja szerint téves az ítélet azon megállapítása is, hogy a másodfokú részítélet megállapította volna „a fegyelmi vétségek döntő többségét” a felperes elkövette. Véleménye szerint az elsőfokú ítélet voltaképpen a kereset tárgyával nem foglalkozott, mert a felperes mellett szóló érveket nem ismerteti. Nem foglalkozott az ügyészégi megszüntető határozat tartalmával, a bizonyítékok szabálytalan értékelésével (bizonyítékok közül történő kiemelés) és azzal sem, hogy a pénzügyi ellenőrzés során feltárt szabálytalanságok nem azonosak a kötelességszegéssel. A Fővárosi Bíróság nem ismerte fel, hogy az ügyet első fokon elfogultan kezelték, mindezt tetézte azzal, hogy abszurd módon egyetértését fejezte ki azzal a határozattal szemben, amelyet hatályon kívül helyezett. Bár az elsőfokú bíróság a kár bekövetkezését nem tette vitásá, úgy vélte, azt a felperes jogellenes magatartása okozta, amely sérti a munkaügyi perben hozott ítélet jogerejét. Az elsőfokú bíróság felmenti az alperest az eljárás elhúzódásának felelősség alól, de nem mérlegelte a felperes által felhozott érveket. Nem tér ki azokra a bizonyítékokra sem, amelyek igazolják, hogy a felperes munkáltatója az ítélet indokolása miatt zárkózott el a jóvátételtől és a 12 havi átlagkereset megfizetésétől. Megjegyezte, hogy a felperes elhelyezkedésével kapcsolatos okfejtés nem tartozik a per tárgyához, mert elmaradt jövedelem miatt igényt a felperes nem érvényesít.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete mindenben megalapozott, az eljáró bíróságok a felperes eljárási jogait nem sértették meg, indokolási kötelezettségüknek eleget tettek.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt (Pp. 228. §-ának (4) bekezdése). A felperes által kért tárgyaláson kívüli elbírálásra nem volt lehetőség, mert a Pp. 256/A. § (1) bekezdésében írt feltételek közös kérelem hiányában nem álltak fenn.

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg, döntése és annak indokai a következő kiegészítésekkel megalapozottak.

A felperes a Pp. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése, valamint a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján igényelt kártérítést, amely vagyoni kárból és eljárási jogai, valamint jóhírneve megsértése miatt nem vagyoni kártérítésből állt. A felperes arra megalapozottan hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében nem rögzítette a kártérítés különös feltételének fennállását, a részítélettel szemben a kár elhárítására alkalmas jogorvoslat hiányát, ennek a körülménynek azonban az érdemi döntésre kihatása nem volt.

A vagyoni kár körében a felperesnek az volt az álláspontja, hogy a Pest Megyei Bíróság a Kjt. 34. §-ának (4) bekezdésére alapított igénye vonatkozásában figyelembe vette a részítelek indokolását, a fegyelmi vétség érdemi elkövetésére vonatkozó szükségtelen és alaptalan megállapításokat, és ennek következtében csak 5 hónapra járó átlagkeresetét kapta meg, így kára 7 hónapra járó átlagkeresete.

Az alperes által a részítelekben tett megállapítások a felperesnek - elméletileg - két esetben okozhattak volna kárt. Akkor, ha a részítelekben tett megállapítások tévesek vagy akkor, ha valamely eljárási szabály folytán a bíróság a részítelekben ilyen megállapítást nem tehetett volna. E két eset egyike sem valósult meg a következők miatt.

A Fővárosi Bíróság a fegyelmi vétség elkövetésére vonatkozó megállapításokat a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésének eredményeként tette, így a téves megállapítás is csak akkor alapozhatja meg kártérítést, ha a Fővárosi Bíróság a bizonyítékokat nyilvánvalóan tévesen értékelte volna. A részítelekből a büntető ügyben született eljárást megszüntető határozat kifejezett értékelése valóban hiányzik, de ennek nincs döntő jelentősége, mert a büntető ügyben illetve a munkaügyi perben nem ugyanabban a kérdésben kellett döntenie. A felperes ellen folyó büntetőeljárásban a hűtlen kezelés tényállási elemeinek megvalósulását kellett vizsgálni, ehhez a szándékos károkozás bizonyítása is hozzátartozott volna, de a beszerzett bizonyítékok értékelése alapján ez nem volt bizonyítható. A fegyelmi eljárásban a Kjt. 45. §-ának (1) bekezdése alapján csak azt kellett vizsgálni, hogy a közalkalmazotti jogviszonyból származó lényeges kötelezettségszegés megállapítható-e. A bűncselekmény elkövetésének, illetve a fegyelmi vétség elkövetésének megállapításához vizsgálandó tényállási elemek között tehát lényeges eltérés van, amellyel a felperes is tisztában volt a megszüntető határozat ellen benyújtott panaszából megállapíthatóan. Nem felel meg a valóságnak az a felperesi állítás, hogy a megszüntető határozat a fegyelmi vétség elkövetésének hiányát igazolja. A határozat ugyanis megállapította, hogy a felperes, mint vagyonkezelő több tekintetben megsértette a költségvetési szervek gazdálkodásának rendszeréről szóló 156/1995. számú Korm. rendelet előírásait, de a szándékos károkozás nem volt bizonyítható. Mindez azt jelenti, hogy a megszüntető határozat, amelyet megerősít a felperes panaszát elutasító határozat is, a felperes kötelezettségszegését megállapította. Az alperesnek a részítelekben a fegyelmi vétségek elkövetésére vonatkozó megállapítását, a bizonyítékok helyes mérlegelését az is igazolja, hogy a munkaügyi perben nem volt olyan bizonyíték, amely azt bizonyította volna, hogy felperes a jogerős részítelekben megállapított kötelezettségeit ne szegte volna meg. Ahol ilyen bizonyíték volt, ott a felelősség megállapítása elmaradt. A felperes egyébként a saját magával kötött szerződések tényét, a R. Bt-vel a kertépítésre kötött szerződést és annak teljesítését, valamint a előzetes teljesítéseket tényszerűen nem is vitatta.

Amennyiben valamely jogkövetkezmény - a perbeli esetben a munkaügyi fegyelmi felelősség - alkalmazása több konjunktív, alaki és tartalmi feltételtől függ, úgy

bármelyikük hiánya az alkalmazást kizárja. Ebből viszont még nem következik, hogy a bíróság a további konjunktív feltételek megvalósulása kérdésében nem is foglalhat állást.

A felperes kereseti kérelmét eljárási hibákra és a fegyelmi vétség elkövetésének hiányára alapította. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében az ítélet megváltoztatását szintén arra alapítottan kérte, hogy az alperes eljárási szabálysértéssel hozta meg döntését és az tartalmilag is megalapozatlan, mert a fegyelmi vétségeket nem követte el. Ennek folytán az alperesnek a részítélet meghozatala során a felperes által felhozott valamennyi évrre ki kellett térni. A fegyelmi határozat tartalmi megalapozottságának vizsgálata a vagyoni igények összecszerű elbírálásának jogalapjához hozzátartozott, amelyet a Kjt. 34. §-ának (4) bekezdése is bizonyít. E szerint: ha a közalkalmazott nem kéri, vagy a munkáltató kérelmére a bíróság mellőzi a közalkalmazott eredeti munkakörbe történő visszahelyezését, a bíróság a munkáltatót - az eset összes körülményeinek, így különösen a jogsértés és annak következményi súlyának mérlegelésével - a közalkalmazott legalább két, legfeljebb tizenkét havi átlagkeresetének megfelelő összeg megfizetésére kötelezi. Ennek folytán a felperes által kifogásolt megállapítások nem jogellenesek, jogellenesség hiányában pedig a kártérítés további konjunktív feltételeinek vizsgálata szükségtelen.

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával abban, hogy a nem vagyoni kártérítés iránti igény alaptalan. A perben vitás kérdések eldöntése során az ítéletben tett ténymegállapítások nem minősülhetnek jóhírnév megsértésének, akkor sem, ha ezek a felperes igényeinek nem felelnek meg. A munkaügyi perben az alperes joga, egyben kötelessége volt (Pp. 1. §), hogy a felek által rendelkezésre bocsátott bizonyítékok mérlegelésével a releváns tényállást megállapítsa és erre alapított döntést hozzon.

A felperes sérelmezte a tisztességes eljáráshoz való joga, az ésszerű időn belüli döntéshez való joga, és az ártatlanság védelmének megsértését. A felperes keresetében megjelölt eljárási jogok alkotmányos alapjogok, de nem személyhez fűződő jogok, ezért önmagában az eljárási szabályok megsértése nem vagyoni kártérítés megítélésére nem ad alapot. Az eljárási jogok sérelme okozhat következményként személyiségi jogsértést, de jelen ügyben erre nincs adat. Az indokolási kötelezettség megsértése - ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította - nem történt meg, a bíróság ítélete ugyanis a döntését megalapozó minden releváns körülményre kitért. A felperes valójában nem is az indokolási kötelezettség elmulasztását sérelmezte, hanem a bizonyítékok mérlegelését akkor, amikor egyes bizonyítékok ítéletben történő megjelenítésének hiányát kifogásolta.

Az elsőfokú bíróság által a per befejezésének ésszerű időtartamára vonatkozóan felhívott szabályok nem alkalmazhatók, mert a munkaügyi per 1997-ben indult. Az akkor hatályos Pp. 3. §-ának (1) bekezdése még az igazság kiderítésére való törekvést tette a bíróságok feladatává. Erre figyelemmel a per időtartama nem lépte túl az indokolt mértéket. Egyebekben pedig a felperes összecszerűen megjelölt

kárának a per időtartamával semmilyen összefüggése nincsen, ezért ha a per elhúzódása megállapítható lenne, akkor sem eredményezhetne a felperesre kedvezőbb döntést.

A Fővárosi Ítéltábla ezért - az indoklás kiegészítése mellett - az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, de az alperes perköltséget nem igényelt, így arról az ítéltáblának rendelkeznie nem kellett.

Budapest, 2008. szeptember 4.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Klára s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: